

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Ne zapre reklamacije po poštnine proste.

Š Cenjenim naročnikom »Slov. Gospodarja«. »Slov. Gospodarja« se je posrečilo kljub stavki stavcev doseči, da bo redno izhajal, čeprav v nekoliko skrajšanem obsegu. Cenjeni naročniki in dopisniki se prosijo, naj to vpoštevajo in naj imajo nekoliko potrpljenja. Radi skromnega prostora se mora omejiti na najvažnejše in prosi tudi cenjene dopisnike, naj bodo v svojih poročilih kratki. Kakor hitro se povrnejo redne razmere, se bo vse zaostalo nadomestilo.

† Dr. Ignacij Žitnik.

Nedeljo zvečer smo prejeli iz sanatorija »Leoninum« žalostno vest, da je zatisnil oči dr. Ignacij Žitnik, eden najpridnejših, najboljših in najzastatnejših slovenskih publicistov, politikov in kulturnih delavcev.

Dr. Žitnik je bil rojen 24. novembra 1857 l. v Zagradcu na Dolenjskem. Po gimnazijskih študijah je stopil v ljubljansko bogoslovnico; v duhovnika je bil posvečen 7. julija 1883. Služboval je nato kot kaplan od leta 1883. — 1886. v Šent Jerneju, potem od jeseni leta 1886 do marca 1887 v Dobričah na Dolenjskem in bil leta 1887 imenovan za stolnega vikarja v Ljubljani, kjer je ostal do leta 1892.

L. 1892 je šel v Rim študirati v Animo filozofijo. Študiral je dve leti, napravil doktorat in se vrnil nazaj v Ljubljano. V Ljubljani je bil nato imenovan v kaznilnici na Gradu za kurata, kjer je ostal do potresa leta 1895. Ko se je to leto kaznilnica na Gradu opustila, je izstopil iz službene obveze tudi dr. Žitnik in se posvetil od tega časa popolnoma političnemu delovanju.

L. 1907 je postal častni kanonik (monsignor), leta 1910 pa stolni kanonik in konzistorialni svetnik.

Dr. Žitnik je bil bolan veliko časa. Ze pred 25 leti je začel bolehati na želodčni bolezni, ki se je zadnja leta razvila v želodčnega raka in ga v lepi moški dobi, starega 56 let pahnila v zgodnji grob.

Pokojujnik je ena najpopularnejših političnih osebnosti v naši domovini.

Kdo ni občudoval njegove pridnosti? Kot zastopnik državnega in deželnega zbora je bil poznan pri vseh uradih, za vsakega svojega volivca se je briga, vsako naročilo je vestno sprejel in je, če le mogoče, izpolnil. Tudi do političnih nasprotnikov je bil vedno koncilianten, ustregel vsakemu in pomagal vsakemu, kjer je mogel. Letal je po Dunaju, po Ljubljani, po Trstu od urada do urada, posredoval, prosil in tako dolgo pritiskal, da je slednjič dosegel. Obratili so se nanj ne samo volivci njegovega okraja, ampak cele dežele, zlasti v vojaških zadevah. Ljudje so imeli vanj neomajno zaupanje in dobival je toliko pisem od vseh strani, da je večkrat rekel, da bo treba samo za to posebnega tajnika, da bo njegova pisma odpiral.

Bil je široko izobražen mož. Naba vil si je veliko literaturo državnopravnih in socialno političnih knjig, katere je vestno študiral in spopolnjeval svoje znanje. V spominu je imel cel arsenal imen, dogodkov, števil in letnic; zbral je v svojem duhu in zvelkel skupaj velik material, katerega je uporabljal v svojih govorih in časnikarskih spisih.

Žitnik je stopil v politično življenje jako mlad. V deželni zbor je bil izvoljen že leta 1889. V državni zbor je bil izvoljen l. 1897.

Kot politik je bil eden tistih, ki segajo iz konservativne dobe v novo ero S. L. S. Nastopil je v Klunovi dobi kot delaven publicist in žurnalist. Okvir konservativnih načel pa je bil zanj preozek in preveč stisnjen; zato se ni mogel nikoli vanj utesniti. Bil je mož mo-

dernega mišljenja, ki je temeljito proučeval reformatične pojave krščanskega socializma. Po Klunovi smrti je postal njegov naslednik.

Dr. Žitnik je bil kot človek odkritosrčen do skrajnosti, poznal ni nobene skrivnosti, vse je povedal tako, kakor mu je na misel prišlo in s pravim imenom. Bil je zelo temperamentne narave in koleričnega značaja. Imel je zlato srce pod raskovo skorjo. Bil je silno dobrega srca in odprtih rok. Po navadi je vse razdal in večkrat ni imel niti novčiča v žepu, ko je šel na Dunaj. Če ni mogel ljudem preskrbeti javne podpore, jim je pa dal iz svojega.

Tako je bil dr. Žitnik eden najbolj spoštovanj in priznanj vrednih politikov. Njegov delokrog je bil velik in njegova pridnost vzgledna. Zmeraj je bil na delu, zmeraj zaposlen. Dr. Žitnik je kot politik in kot narodni delavec se bavil zlasti s podrobnim delom in je v tem oziru naravnost vzor ljudskega zastopnika. Pribiti moramo, da je ravno s tem neizmerno koristil ugledu S. L. S. Njegova smrt je naredila v vrstah katoliških kulturnih delavcev in politikov veliko vrzel in veliko praznoto.

Slava dr. Žitnikovemu spominu, naš narod pa ne pozabi nikdar plemenitega moža, ki je zanj delal in tudi v delu zanj umrl.

Štaterske novice.

— V Golobinju pri Planini na Štajerskem je pri občinskih volitvah namreč kljub hudi agitaciji nasprotnikov sijajno zmagala S. K. Z.

— Iz politične službe. C. kr. namestnik za Štajersko je imenovan provizoričnega okrajnega komisarja v Celju dr. Jožefa Faschinga stalnim komisarjem istotam.

— Pri Sv. Andražu v Slov. goricah se je ustanovilo novo Slov. kat. izobraževalno društvo, ki obeta lep razvoj.

— Vuzenica. Pri nas smo po prizadevanju č. g. kaplana ustanovili Marijino družbo, ki se prav lepo razvija. Na božični dan smo imeli prvi nauk.

Razne stvari.

— Visoka gosta. Velika kneza Peter in Nikolaj Nikolajevič in njuni soprogi Milica in Anastazija so v spremstvu generala Kotzebue in zdravnika N. Varavka 27. t. m. dospeli iz Peterburga na Reko in na »Višegradu« odšli proti Kotoru, odkoder se podajo na Cetinje k oboleti materi velikih kneginj, kraljici Mileni.

— Postopanje ameriških oblasti z izseljenci. Na El. Islandu, otoku solza, kjer se morajo izkrcati priseljenci, predno jih puste v Novi Jork, ravna jo amer. oblasti naravnost nečloveško. Izseljenec tam zapirajo v prostore, ki zdaleč niso primerni za ljudi. Tam morajo ostati ubogi naseljenci, ako se zde le količkar sumljivi in nimajo vsega v redu, zaprti včasih po več tednov. Kakor so ti prostori, ki nimajo niti spalnic, kaže dejstvo, da so se pripetili slučaj, da je kak del časa zaprti naseljenec zblaznel. Naj si naši ljudje dobro premislijo, predno se podajo na pot v daljno Ameriko.

— Akademija kaznjencev. V sever. Sibiriji so ustanovili ruski dijaki, ki so bili izgnani iz Rusije vsled revolucije l. 1905. svojo akademijo. Vlada jim gre pri tem na roko, zato člane oprošča navadnega dela. Dijaki, člani te akademije, se ponajveč bavijo z raziskovanjem še nepoznatih krajev Sibirije. Člani te akademije so preiskali tudi Novajo Zemljo. Tako utegnejo ubogi prognanci koristiti človeštvu — in sebi, ker konečno se utegne tudi trdo oko ruskega absolutizma omiliti nad kakim pridnim raziskovalcem.

— Družba morilk otrok. V Parizu so prišli na sled družbi žensk, ki so kot »specialistkinje za ženske bolezni« izvrševale obrt z zamorjevanjem plovov. Na ta način so »ozdravile« dozaj okoli 15.000 slučajev. Koliko mater je vsled teh manipulacij umrlo, se ne ve. Dozaj so vjeli ženski Simon Bernard in Leonijo Chardonne ter moškega Paula Lemaize. Se razume, da so krive tudi tiste matere, ki take ženske k sebi kličejo, kar pa je v Parizu jako navadno.

— Nevaren tat. Na železniški postaji v Čapljini v Bosni je nekdo ukradel ročno blagajno, v kateri je bilo 1800 K. Kot storilca so na sarajevskem kolo dvoru prijeli nekega sumljivega človeka, pri katerem so našli še 1000 K ukradenega denarja in poštne recepte o ostalih 800 K, katere je bil poslal v Prnjavor. Razen tega so našli pri njem velik revolver s 17 naboji in dolg nož.

— Ljudsko šolstvo v novi Srbiji. Število srbskih ljudskih šol v novih srbskih pokrajinah je znašalo za časa turške vlade 193 šol s 290 razredi in 240 učnimi močmi. V kratkem času srbske vlade pa se je to število pomnožilo na 395 šol s 350 učnimi močmi. Sedaj je še 156 učiteljskih mest nezasedenih.

— Čilske državne finance. Čilski finančni minister je naznanil, da se je letošnje poslovno leto zaključilo s čistim preostankom v znesku 7.235.571 peč. Pri tem treba vpoštevati, da v čilski državi nimajo davka na alkohol in tobak, kar bi državi vsako leto prineslo najmanj 10 milijonov peč. dohodka.

— Slabe denarne razmere na pruskem dvoru. »Vossische Zeitung« piše, da so se na pruskem dvoru finančne razmere tako poslabšale, da razpravljajo, ali ne bi kazalo prodati gradove na Pruskem.

— Samoumor polkovnika. Na Dunaju se je 11. t. m. ustrelil polkovnik v p. Karel Forstner, star 71 let. Vzrok samoumora je menda neozdravljiva bolezen.

— Ekspresni vlak zvozil v tovarni vlak. Ekspresni vlak Rim-Milan je zvozil v tovarni vlak. Ena oseba je ubita, 22 jih je nevarno in veliko pa lahko ranjenih.

Druga seja hrvatskega sabora.

Podaljšanje nagodbe pride že v torek na dnevni red.

Zagreb. Hrvatski sabor deluje zdaj pod izvoljenim predsedstvom dr. Medakovića, ki uživa splošno spoštovanje, mirno. Koalicija je napravila ob otvritvi sabora veliko napako, da je na obstrukcijo pravašev odgovorila z nasiljem s tem, da je odstavila starostnega predsednika. Opozicija pravašev itak ni imela namena delovanje sabora preprečiti. Nervoznost koalicije se da edinole s tem opravičiti, da se mora finančna nagodba z Ogrsko do 30. t. m. provizorično podaljšati, ker je to prvi pogoj, pod katerim je Ogrska vlada pristala ustavni režim na Hrvatskem. — Včerajšnja seja se je začela ob pol 11. uri popoldne. Prebeg in dr. Mile Starčević sta protestirala proti temu, da je koalicija v otvoritveni seji kršila poslovnik. Mi nočemo preprečevati poštenega delovanja sabora, protestiramo pa v imenu morale proti postopanju večine. Istotako protestira Radić. Predsednik Medaković izjavi, da starostni predsednik po njegovem mnenju ne more imeti več pravice nego izvoljeni. Večina proteste opozicije odkloni. (Peršić: Pfui!) Sledi razprava o zapisniku. Zatlika odklanja mesto zapisničarja. Nato se oglasi ban baron Skerlec. Glede prigovora dr. Mile Starčevića, da je ban samo eksponent ogrske vlade, ima odgovoriti, da se on z grofom Tiszo popolnoma zлага. Kar se tiče tega, da ne zna hrvatišine, je bil 17 let iz Hrvatske odsoten, ali ima srce za Hrvatsko, nje-

di to, da je izvedel zakon o hrvatskih napisih. Nato se izvoli kraljevski sod. Predsednik izreče Peršiću ukor radi izraza Pfui! Predlaga, da pride podaljšanje finančne nagodbe že v intrinjski seji na dnevni red. Dr. Prebeg se izjavi proti in predlaga, da se sabor izreče za finančno neodvisnost Hrvatske. Radić govori tudi za finančno samostojnost. Ban se iz ustavnih razlogov izjavi za nujnost predsednikovega predloga. Dr. Lorković izjavi, da je opozicija v zmoti, ako meni, da bi finančna samostojnost nastopila, ako bi se finančna nagodba z Ogrsko ne podaljšala. Po § 8 nagodbe bi ostale finance Ogrske in Hrvatske skupne, tudi če bi mi nagodbe ne podaljšali. Peršić izjavi, da je koalicija s tem, da je na podaljšanje finančne nagodbe pristala, pogazila besedo, dano narodu in pakt, podpisan s stranko prava. Pri glasovanju se sprejme predsednikov predlog. Zaključek seie ob 4. uri popoldne.

Reško vprašanje in Slovenci.

Pod tem naslovom priobčuje dr. Baroda v »Rijeških Novinah« članek, v katerem izjavi, da bi morali tudi Slovenci z vso odločnostjo nastopiti proti ponovni kršitvi hrvaških postavnih pravic, ker je tudi iz sedanjega hrvaškega sabora izključeno zastopstvo mesta Reke, ki bi glasom zakona morala postati v sabor dva poslanka. Finanoma pozivlje članek vodstvo S. L. S., »ki je s proglasitvijo slovensko-hrvaškega edinstva 20. okt. lanskega leta prevzelo ne le moralno ampak tudi formalno dolžnost, da istoveti hrvatske narodne interese s svojimi in jih zastopa z istim ognjem, z isto zanosno vztrajnostjo, ki smo jo že včasih občudovali na tej parlamentarni skupini. Nikdar ni bila slovenska delegacija v brezobzirnem udejstvovanju svoje ljubezni do bratskega naroda tako veličastna kot v boju proti odiranju bosanskih seljakov. Še potrebnejši, še važnejši je energičen nastop ob priliki reškega vprašanja, tem važnejši, čim eminentnejši je poimen Jadranskega morja za cel naš jug. Tudi imamo precedens v nastopu Slovencev proti hrvatskemu komisariatu v znani interpelaciji, ki je bila morda le plusk v vodo, a v toliko pomembna, ker je sam ministrski predsednik utemeljil naš nastop za ustavne pravice v delu celotne monarhije.«

Konstantinov jubilej in unijatsko gibanje v Bulgariji.

(Dopis iz Sofije.)

Kakor po vseh večjih mestih Evrope, tako se je praznoval Konstantinov jubilej na posebno slovesen način tudi tukaj v Sofiji: to mesto je namreč nekdanja Serdica, ki je bilo posebno milo velikemu vladarju, ki se je o njem izrazil: »Moj Rim je Serdica!« V katedralni cerkvi se je v navzočnosti prevzvišene nadškofa Msgr. Roberta Meninija v nedeljo popoldne na praznik Čistega spočetja M. D. vršila velika slavnost: »Seance religieuses Citteraire et musicales z izbranim vzporedom.

Zborovanje se je odprlo s slavnostno himno »Te deum laudamus«, uglasbeno po Antonu Gnezd (Slovenec iz Zagreba). Proizvajal jo je odlični kralj. dvorni orkester. — Nagovor je imel domači župnik P. Serafin v francoskem jeziku z geslom: »In hoc signo vinces«.

Slavnostni govor je imel prof. A. Bezenšek v bulgarskem jeziku, v katerem je opisal staro Sofijo (Serdica ali Sredce) v arheološkem, geografskem in historičnem obziru, a posebno staro cerkev sv. Sofije (sedaj v razvalinah na najvišji točki mesta), pod katero ne davno bile odkrite osnove starejše manjše cerkvice, sezidane od hčere

je bila torej izbrala ime cerkvi, (Sofija t. j. Modrost božja) in po tej cerkvi se imenuje današnja prestolnica bulgarska — Sofija. Konstantinov jubilej je torej v tem oziru tudi jubilej mesta Sofije. To je govornik natančneje razložil mnogobrojnemu poslušalcem. Katedrala je bila prenapolnjena ne samo katolčanov, nego tudi pravoslavni Bulgari, ki so z velikim zanimanjem sledili njegovemu govoru. Proti koncu svojega govora je omenil tudi sedanje gibanje za unijo. Rekel je: »Morebiti reši to gibanje Modrost božja, da se zedinita v bodočnosti zopet oba Rima: Konstantinov in papežev, — iztok in zapad — kakor sta bila zedinjena ob času velikega vladarja, ki je dal pred 1600 leti kristjanom verske svobode.«

Potem so sledile razne točke cerkvenega koncerta. Nastopile so gojenke francoske dekleške šole z lepim zborom: »Regina coeli« in otroci iz mednarodne sirotišnice, katera je pod vodstvom hrvatskih in slovenskih sester iz reda sv. Vincencija. Otroci — sirote — so peli jako mило pesem »V svitu jutranje zarje«, tako da so bili mnogi do solz ginjeni.

Francoski pisatelj Jules Guillebert, sodelavec raznih francoskih časnikov, je govoril o blagorjih krščanstva v francoskem jeziku jako zanimivo.

Slavnost je zaključil nadškof s svojim govorom v štirih jezikih (bulgarski, francoski, nemški in italijanski). Omenil je, da se je obrnilo nanj 45.000 Bulgarov s pismeno prošnjo, naj bi bili sprejeti v unijo s katoliško cerkvijo. On jim je obljubil, da bode to prošnjo v Rimu podpiral.

Ta pojav ob priliki Konstantinovega jubileja je po njegovem prepričanju posebno radosten in pomenljiv za Kristusovo cerkev.

Bulgari, kakor sploh vsi navzoči, so sledili posameznim točkam slavnosti s posebnim zanimanjem in tudi vsi bulgarski časopisi so pisali o njej simpatično in pohvalno.

Bila je to sigurno prva slavnost te vrste v Bulgariji.

Ljubljanske novice.

Ij Pevci somišljeniki so vabljeni k vaji nocoj ob pol osmih v prostore »Ljubljane«.

Ij Društvo »Slovanski klub« v Ljubljani oblasno razpuščeno, to je naj-novejše, ob koncu leta 1913. Deželna vlada je baje to društvo razpustila. Baje je »Slovanski klub« v »Slov. Narod« in v »Danu« objavil načelo, da v Srbiji nobeden Slovenec ne dobi službe, ki ni na priporočilo pismo od »Slovanskega kluba«, katero je podpisal »On«, to je predsednik kluba gosp. Ivan Hribar, bivši župan Ljubljanski. Deželna vlada je videla v tem delovanju ost naperjeno proti drugim strankam na Slovenskem, kajti kdor pozna politično zagrozenost gosp. Hribarja, je prepričan, da bi se skrajno potrudil, da na Srbskem ne pride nikdo drugi do kruha. kakor tak »liberalec«, ki se je Hribarju s svojo krvjo zapisal.

Ij Silvestrov večer v Unionu je vsako leto najpriljubnejši Silvestrov večer v Ljubljani. Jutri se prične točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 K, po polnoči 2 K.

Ij Šentpeterski Orel v Ljubljani opozarja na svojo prvo javno telovadbo, ki bo v nedeljo zvečer v veliki dvorani hotela Union. Sodeluje vojaška godba. Vstopnice se dobivajo v Katol. Bukvarni in pri trgovcu Iv. Podboju na sv. Petra cesti.

Deželni muzej bo v četrtek, novoletni dan, predpoldne od 10. do 12. ure odprt za javen poset.

Ij Tiskarsko gibanje v Ljubljani. »Laibacher Zeitung« je zopet pričela izhajati, dasi v manjšem obsegu. Tiskarna je postavila k stavnim strojem tipkarice iz pisarne. Tipkarice se hitro oživljajo v svoj novi posel. »Laibacher Zeitung« pravi, da so ji stavci pred odhodom iz tiskarne pokvarili stavne stroje in je bilo treha precej časa, da so bili popravljani. — Danes okoli ene ure popoldne je prišlo 35 stavcev pred magistrat »čakat na delo«. Dobili so župana, ki jim je rekel: »Drugega dela nimam, kakor kidanje snega«. Nato so dobili stavci nove lopate, nakar so pričeli v Šelenburgovi ulici in drugod odkidavati sneg. Občinstvo je to delo spremljalo z očitnimi simpatijami, ker bi brez te izredne pomoči še dolgo časa ostala celo Šelenburgova in Dunajska cesta Sibirija.

Ij Tiskovna pomota. V notici, priobčeni dne 27. dec. 1913, v kateri smo poročali, da je bila sobarica Marija Jelen pri dr. Furlanu od svojega častilca oklofutana, potem pa aretirana in odpeljana v bolnico, pričela se je pomota. Kajti dotična Marija Jelen ne slušuje pri dr. Furlanu, marveč pri dr. Frlanu.

Razne stvari.

Velikani. Pred nekaj tedni je umrl na Portugalskem neki velikani in ob tej priliki se spominja časopisje raznih velikani, ki jih pozna zgodovina. V vojski Karla Velikega je bil ogromen vojak, ki je ob neki priliki s svojo pišco prestrelil štiri sovražnike na en mah. Rimski cesar Maksimin je bil visok 2 metra in pol in je pojedel na dan 40 funtov mesa. Prste je imel tako debele, da je nosil zapetnice svojih žena kot prstane. V Britskem muzeju v Londonu se nahaja okostnjak, ki ima jako zanimivo zgodovino. Irski orjak Burne se je kazal ljudem po sejmah in s tem zaslužil mnogo denarja; bil je pa strašen pijanec in zato se je kmalu uničil. Pred smrtjo mu je učenjak Hunter ponudil 800 funtov šterlingov za njegovo mrtvo truplo. Burne bi bil moral v oporoki pismeno potrditi in svečano izjaviti, da njegovo mrtvo truplo pripade anatomskega zavodu. Ta ponudba je pa velikana zelo prestrašila in dal si je od štirih najboljših prijateljev priseči, da ga bode dostojno pokopali — v morju. Ko je Hunter to zvedel, je podkupil grobarje, ki so namesto Burnejevega trupla naložili v krsto razne težke predmete, krsto zabili in jo svečano spustili v morje. Burnejevo truplo pa spravili v Hunterjeve roke. Tako je tedaj Britski muzej dobil orjaški okostnjak.

Silni uspehi agitacije za izstop iz protestantske cerkve. Med protestanti se strahovito širi brezverstvo. Ljudje kar trumoma izstopajo iz protestantske cerkve in postajajo brezverci. To so uspehi herolinskega društva »Konfessionslos« (Brez veroizpovedbe). Ki ima tesne stike z monistsko zvezo in ki zadnji čas razvija mrzlično delavnost za odstop množic od protestantske cerkve. To gibanje je zadnji čas dobilo očitno politično ozadje, ker so se ga polastili soc. demokrati. Nedavno je vodja monistske zveze Ostwald priredil več zborovanj, katerih uspeh je bil ta, da je 1300 oseb izstopilo iz protestantske cerkve. Te dni je pa društvo »Konfessionslos« znova priredilo na en sam dan 12 velikih shodov, katerih se je udeležilo nad 20.000 oseb. Vspeh je bil sijajen: 4200 oseb je takoj prijavilo svoj izstop iz protestantske cerkve. Stvar je začela vznemirjati tudi poklicne oblasti; menda bodo zvišali pristojbino za izstop od 2 na 100 mark, da tako zajeze izstopanje. Cesarica si je dala natančno poročati o celi stvari ter izrazila svoje obžalovanje. Protestantski pastori, ki zadnji čas tako pogosto hodijo rogovilit v naše avstrijske dežele in hujskati za »proč od Rima«, bi mnogo pametneje storili, če bi ostali v Prusiji in gasili požar, ki preti njihovi lastni hiši.

Nesreča na morju. Pri Frederikstadu se je potopil norveški parnik »Trygve« z vso posadko in z dvema potapljačema.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Telefonska in brzajavna poročila.

DR. ŠUSTERŠIČ DEŽELNI GLAVAR.

Dunaj. Cesar je imenoval dr. Šusteršiča za deželnega glavarja in barona Lichtenberga za njegovega namestnika.

† DR. ŽITNIK.

Dunaj. Za dr. Žitnikom se je bral rekvijem v Alzerski cerkvi. Bral ga je prošt Stojan z asistenco Baumgartnerja in Weixnerja. Vlado je zastopal naučni minister Mussarek. Zastopnike so poslale vse stranke. Žalovanje za dr. Žitnikom je splošno. Predsedstvo zbornice bo zastopal pri pogrebu vitez Pogajnik. Ako zbornica ne bi imela jutri seje, se Slovensko-hrvatski klub udeteži pogreba korporativno, če ne, po deputaciji.

SITUACIJA NA VRHUNCU KRITIČNOSTI.

Dunaj. Zbornica je sprejela danes zakon o odkazih deželam v drugem in tretjem branju. Nato se začne razprava o učiteljskih plačah. Predsednik izroči davčne predloge, kakor so prišle iz gosposke zbornice nazaj, brez prvega branja finančnemu odseku. Olesnicky proti temu odločno protestira. Rusini zažigati, piskati in kričati: Eljen Tisza! Eljen Cuvaj! Šum je tako velik, da se mora seja za pol ure prekiniti. Nato se vrši načelniška konferenca. Fink je predlagal, naj se seja zaključi in ob pol petih skliče nova. Med tem časom naj finančni odsek reši davčne predloge, došle iz gosposke zbornice. Kramar izjavi, da naj zbornica zdaj pokaže, ako ima moč rešiti finančno predlogo ali pa dopusti brezparlamentarno dobo. Dr. Šusteršič se je pridružil Finku. Grof Stürgkh je dejal, če zbor-

nica reši finančne predloge, je vlada pripravljena glede budgeta pustiti krutek ex-lex. Po finančni postavi predloži vlada postavbo o lokalnih železnicah. Prihodnja seja bo torej danes ob pol 5. uri popoldne. Zdaj zboruje finančni odsek in govori Budzynowski. Veliko vprašanje je, če se ta načrt posreči.

SMRTNA KOSA.

Stockholm. Kraljica-mati Sofija je danes jutraj na akutnem vnetju pluć umrla.

PAŠIČ OSTOPIL.

Belgrad. Kabinet je danes kralju zopet ponudil demisijo. Kralj jo je vzel na znanje in sklical predsedstvo skupščine, da se o položaju posvetoje.

RUSIJA PRIDRŽI REZERVISTE.

Peterburg. Ruska vojna uprava je rezerviste, ki bi imeli biti zdaj odpuščeni, pridržala pod orožjem.

SLAB MEDNARODNI POLOŽAJ.

Belgrad. Ministriški predsednik Pašić je konferenci vladne stranke izjavil, da je mednarodni položaj tako nengoden, da mora Srbija biti vsak čas pripravljena.

BULGARSKI AGRARCI ZA ZJEDINJENJE S SREBIO IN ČRNOGORO.

Sofija. Predsednik največje stranke na Bulgarskem, agrarne, Stambolijski, je na kongresu te stranke izjavil, da Bulgarija ne sme prekiniti zveze s svojo osloboditeljico Rusijo in da mora imeti en sam ideal: popolno zjedinjenje bulgarskega in srbskega naroda, tako da bo na Balkanu ena sama slovanska država. Bulgarija ne sme poslušati onih, ki imajo samo en cilj: Slovane ločevati in en slovanski narod proti drugemu izigravati. Bulgarski kmetijski narod hoče miru in prijateljstva s svojimi sosedi, predvsem s Srbijo in Črnogoro.

SULTAN JE OBOLEL.

Carigrad. Sultan je obolel.

VIHAR VRGEL ROBBINO 10 OSEB V MORJE.

London 30. Iz New Yorka se poroča, da je ob obrežju New Yerseyja vrgel vihar robbino 10 oseb v morje, ki so vsi vtonili. Pri Barnegattu je porušil vihar 20 hiš.

VIHARJI V JUŽNI NEMČIJI.

Stuttgart. Radi viharja so vse telefonične žice potrgane in je zato telefonični promet s kraji ob Reni in s Francijo prekinjen.

ATENTAT NA POSLANCA.

Arad. Včeraj je gostilničar Morin v Kúrtosu na ulici streljal na poslanca Ladislava Hamoryja in ga je težko ranil. Morin pravi, da je Hamory pripravil njegovo ženo ob 100.000 kron.

ŠEST TOVAREN POGORELO.

Berlin, V Bergenu je uničil ogenj popolnoma šest tovaren.

LAKOTA RA JAPONSKEM.

Tokio. Vsled slabe žetve je zavladala v okrožjih Aomori in Hokkaido lakota. Več tisoč oseb umira vsled lakote. Starši prodajajo svoje hčere trgovcem z dekleti. Vlada je dala 6 milijonov jenov za strdaječe.

Dnevne novice.

Zbornica. Vsak čas kaj novega! V nedeljo so zborovali vsi trije klubi gosposke bormice in so sklenili, da se vrne zbornici os.-dohdn. novela z vsemi izpremembami, ki jih predlaga njihova komisija. Gotovo je torej, da se bo morala predloga vrniti poslanski zbornici. — Rusini so včeraj stvarno popravljali; obenem je pa njihov klub imel dolge posvete, kako bi častno mogli odstopiti od obstrukcije. Predlagali so večinskim strankam, naj bi, četudi milo, izrazili, da je vlada kriva, da ni prišlo do sporazuma med Rusini in Poljaki glede na gališko volivno preosnovno. Te pa niso hotele tega storiti, češ da nimajo nobenih garancij za mirno rešitev finančnega vprašanja, ker Rusini ob povratku predloge iz gosposke zbornice lahko začno iznova odločilen odpor. Zato so ob triletni na 7. Rusini nehali s svojimi popravki brž ko se je zvedelo, da je gosposka zbornica sklenila, kar so klubi včeraj odločili. — Za jutri je ves pododbor, ki se zdaj posvetoje o prepornih točkah volivne preosnove, sklican na Dunaj. Stürgkh hoče z vso silo apelirati na njegove člane, naj se pogodijo, da bo mogel gališko spravo podati cesarju za novoletni dar. Morda se to tudi posreči. Vendar pa zdaj ne kaže, da bi se moglo priti iz zagate brez § 14. Proračunskega provizorija ne dopuste češki agrarci in radikali. S tem upajo vreči sedanjo vlado, ki jo delajo krivo komisariata na Češkem. Razni kandidati za ministrske predsednike se že oglašajo, oziroma za-

čenja se »delo« zanje. Parlamentarizacija kabineta zopet straši v ozračju. Par tednov se pač še ne bo nič posebnega zgodilo v tem oziru; ko se pa približa doba zopetnemu zasedanju državnega zbora in ko pride v ospredje rešitev bosanskih železnic in vojne predloge, ki je oboje ogrski parlament že rešil, je zelo verjetno, da nastanejo v vladi važne izpremembe.

+ Častni kanonik dekan Lavrenčič.

Cesar je imenoval za častnega kanonika stolnega kapitlja ljubljanskega g. dekana Ivana Lavrenčiča v Kamniku.

+ Višji bibliotekar dunajske vseučiliške knjižnice je postal dr. Henrik Pogatscher; sodeloval bo tudi pri »Istituto austriaco di studi storici« v Rimu.

— Naše prireditve na Spodnjem Štajerskem. Dne 4. januarja bodo naslednje prireditve: pri Sv. Barbari v Halozah ima občni zbor slov. katol. izobraževalno društvo ob 3. uri popoldne. Govori dr. Korošec. — V Celju priredi izobr. društvo gledališko predstavo »Junaške Blejke«. — V Konjicah ima bralno društvo večjo prireditev. Na vspehu je: vesela igra, petje itd. — V Mozirju ima kat. slov. izobr. društvo po večernicah občni zbor. — V Ptuj priredi občno bojno društvo v Zupančičevi gostilni svoj društveni večer. — Pri Sv. Lovrencu na Drav. polju in v Cirkovcah zboruje kmetijska podružnica. Na prvem kraju je občni zbor, ki se vrši po rani službi božji, v Cirkovcah pa po učno predavanje s pričetkom po večernicah. Na obeh zborovanjih govori okr. živinozdravnik Hinterlechner iz Poljčana. — Na praznik sv. Treh kraljev dne 6. jan. se vrši v Jarenini mladeniški shod. Govori urednik Žebot. — V Šoštanju ima konjerejska podružnica za Šaleško dolino ob pol 12. uri popoldne v gostilni g. Rajsterja poučno predavanje. Ista zadruga ima ob 3. uri popoldne v gostilni g. Skaza v Velenju svoj občni zbor s poučnim predavanjem. — Na Vidmu ob Savi priredi katol. slov. izobr. društvo popoldne po večernicah gledališko predstavo. — Pri Vel. Nedežli se vrši protialkoholni shod in se ustanovi podružnica »Sv. vojske«. Govornik pride iz Maribora.

— Braslovče. Dne 28. t. m. je slavo Bralno društvo 25-letnico in Pevsko društvo 20-letnico svojega obstanka. Pri slavnosti je govoril dr. Korošec.

— Iz Sodražice. Na Štefandan nas je obiskal novoizvoljeni dež. poslanec g. Anton Lovšin. Ker pred volitvami ni imel prilike v Sodražici razviti svoj program, je sedaj kot izvoljeni poslanec stopil pred svoje volivce, da se jim zahvali za zaupanje, katero so mu s svojimi tako številnimi (240) glasovi izkazali, ter zaslíši njihove želje, za katere se ima kot poslanec zavzemati. Na shodu, ki je bil zelo dobro obiskan, je v daljšem, lepem govoru, ki je bil opetovano prekinjen s pritrjevalnimi medklici, povdarjal, da bode v splošnem deloval po načelih stranke, kateri pripada, posebej pa kot poslanec ribniške doline vse svoje moči zastavi v njen blagor. Največ pohvale je žel, ko je izjavil, da se bo potegoval za to, da deželni zbor ozir. odbor sorazmerno z Gorenjske, dela tudi za napredek Dolenjske, zlasti njegovega volilnega okraja. Več volivcev se je javilo k besedi, ki so mu priporočali razne krajne potrebe, da se v zbornici za nje zavzame. Ker je mnogo potoval po Tirolskem in Švici, ter mu je dobro znana tamošnja gojitelj živinoreje, nam je obljubil na enem prihodnjih shodov kaj več o njej povedati. Po dvehurnem zborovanju so se volivci z zadovoljnostjo razšli, trdajo prepričani, da so v osebji g. Lovšina pravega moža poslali v deželno zbornico.

— Grof Drašković umrl. V Dugem-selu je umrl grof Sandor Drašković, virilist hrvatskega sabora in madjarski magnat. Bil je šele 38 let star. Otrok nima.

— Zimski šport v Bohinju. V Bohinju je padlo 35 cm snega. Z novim letom se prične zimska sezija. Baie pride ta dan tudi prvi športni vlak iz Trsta.

— Dom na Vrščici pri Kranjski gorici ne bo radi snežnih zametov in nevarnosti plazov za Silvestrovo in Novo leto odprt in oskrbovan.

— Dva tajnostna dogodka. Včeraj so našli v ulici Punta del Forno v Trstu na njenem stanovanju mrtvo truplo 65-letno postelje majer iz Celja, ki je dajala postelje najem. Bila je skopa ženska, ki se je pečala z majhnimi spekulacijami. Iz sumljivih znakov na vratu se sklepa, da je bila zadavljena. — Isti dan so blizu postaje v Borštu našli obstreljeno čedno napravljeno tujo. Kmetje so dejali, da so slišali strele iz revolverja. Tuja sama je rekla, da je bila napadena od roparjev. Zda leži v nezvesti.